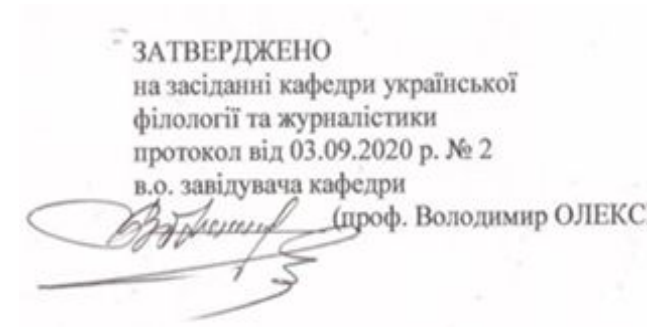


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ  
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ



СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ  
(І ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ)»

Освітньо-професійна програма	<u>«Філологія (Українська мова та література)»</u> <u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u>
Спеціальність	<u>035 Філологія</u>
Спеціалізація	<u>Українська мова та література</u>
Галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>



Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Історія української літератури (I половини XIX століття)
Викладач (і)	Тетяна Цепкало (Tetiana Tsepkało), кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української філології та журналістики <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=HEwxBE0AAAAJ&amp;hl=uk">https://scholar.google.com.ua/citations?user=HEwxBE0AAAAJ&amp;hl=uk</a>
Посилання на сайт	<a href="http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1670">http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1670</a>
Контактний тел.	0664749660
E-mail викладача	tetiana.tsepkało@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок 8:30 – 10:00

## 1. Анотація курсу

Дисципліна спрямована на поглиблення знань, умінь і навичок студентів з історії української літератури I половини XIX століття, особливостей літературного процесу цього періоду.

## 2. Мета та завдання курсу

**Мета навчальної дисципліни:** є формування у студентів уявлення про процес зародження, становлення й подальшого розвитку нової української літератури в історико-культурному й естетичному аспектах; отримання ґрунтовних знань про творчість Л. Боровиковського, І. Вагилевича, Я. Головацького, Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Костомарова, І. Котляревського, А. Метлинського, М. Шашкевича, Т. Шевченка, звертаючи увагу на тексти, що передбачені шкільною програмою.

**Завдання навчальної дисципліни:**

### *теоретичні:*

- формувати в студентів уявлення про процес зародження, становлення й подальшого розвитку нової української літератури;
- розкрити основні особливості історико-культурної доби та літературного процесу в цілісному контексті як національної, так і світової культури, характерні ознаки літературних напрямів та течій;
- визначити головні етапи життєвого та творчого шляху письменників, їхні світоглядні позиції у питаннях розвитку літератури, культури та суспільства;
- розкрити ідейно-естетичну специфіку літературного періоду, визначити основні художні явища, схарактеризувати їх;
- розкрити ідейно-художню своєрідність творчості найвидатніших представників літератури I половини XIX століття, ознайомити студентів зі змістом і поетикою їх провідних творів;
- переосмислити класичну літературу;

### *практичні:*

- сприяти формуванню у студентів власної думки, особистісних духовно-ціннісних орієнтирів, культурно-пізнавальних інтересів, естетичного смаку;
- ознайомити з національною своєрідністю та загальнолюдською цінністю включених до програми творів, розвивати вміння критично оцінювати художні твори та робити їх ідейно-естетичний аналіз, обґрунтовуючи власну оцінку і враховуючи думку літературних критиків
- прищепити навички самостійної роботи з літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями, кращими статтями як сучасних науковців, так і вчених діаспори, істориків літератури тощо;
- розвинути навички філологічного аналізу художніх творів у єдності змісту та форми, самостійно й об'єктивно оцінювати художні твори чи характеризувати літературне явище;
- розвинути навички визначати основні закономірності розвитку української літератури I половини XIX століття, визначати основну проблематику, сюжет, композицію, систему образів, виразально-зображувальні засоби мови;
- сприяти формуванню умінь використовувати набуті під час вивчення курсу знання для написання наукових студентських робіт; удосконалити вміння творчого виразного читання художніх творів напам'ять та виявляти авторську позицію і розгорнуто пояснювати й обговорювати внутрішній світ героя у єдності його світоглядних та ціннісних чинників.

### 3. Програмні компетентності та результати навчання

Вивчення курсу ґрунтується на нових технологіях навчання й ураховує **розвиток таких компетентностей**:

**Інтегральна компетентність** – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, здійснення інновацій та характеризується комплексністю й невизначеністю умов і вимог до професійної або дослідницької діяльності.

#### Загальні компетентності:

**ЗК 3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

**ЗК 4.** Здатність бути критичним і самокритичним.

**ЗК 13.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.

#### Фахові компетентності:

**ФК 5.** Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української та зарубіжної літератури, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

**ФК 7.** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

**ФК 10.** Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів української мови.

#### Програмні результати навчання:

**ПРН 2.** Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

**ПРН 7.** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

**ПРН 13.** Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

**ПРН 15.** Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

### 4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
<b>3 / 90</b>	16	14	60

## 5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова компонента
1	II	035 Філологія (Українська мова та література)	I	Обов'язкова

## 6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійний комплекс: Ноутбук Lenovo IP 110-151-BR

Проектор Benq MS 527 з екраном GrandView на тринозі

Акустична система 2.0 Edifier R18 black

Мультимедійний комплекс:

Ноутбук ASUS x 502 CA (x 502 CA - XXOOS) white

Проектор Optoma S 310

Екран Brateck PSDC 72 мобільний 72 (4: 3) 145 x 10

Акустична система ACME bykrator» Multimediaspeaker Model:SS111W (2x2,5 Вт)

Відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію ХДУ: [eKhSUIR.kspu.edu](http://eKhSUIR.kspu.edu)

## 7. Політика курсу

Відвідування занять (очне або дистанційне) з дисципліни «Історія української літератури (I половини XIX століття)» є обов'язковим. Винятки можливі лише для студентів із обмеженими можливостями з поважних причин.

Курс викладається українською мовою. Пропущені заняття або контрольні заходи (з поважної причини) мають бути відпрацьованими в позаурочний час, у консультативні години.

Високо цінується академічна доброчесність. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів.

Під час занять або поза ними студент має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, допоміжний персонал).

Студенти повинні дотримуватися правил внутрішнього розпорядку ХДУ, усіх принципів та положень нормативних документів щодо організації навчального процесу у ЗВО.

## 8. Схема курсу

Тиждень	Тема, план	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел	Завдання	Максимальна кількість балів
<b>Модуль 1. ТВОРЧИСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ПЕРШИХ ДЕСЯТИЛІТЬ ХІХ СТОЛІТТЯ</b>					
<b>Тиждень 1</b>	<p><b>Тема 1: Становлення нової української літератури. Літературний процес перших десятиліть ХІХ століття</b></p> <p>План</p> <p>1. Історико-літературні передумови творення нової української літератури, особливості цього етапу літературного процесу, періодизація.</p> <p>2. Своєрідність розвитку літературних напрямів, синкретизм художньо-стильових течій в українській літературі перших десятиліть ХІХ століття.</p> <p>3. Суть просвітительського реалізму як творчого напрямку. 4. Утвердження в літературі народної розмовної мови; зв'язок із фольклорною естетикою і народним світосприйняттям</p>	ауд. – 0 год. самост. – 4 год.	2, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 49, 57, 66, 98, 105, 120	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Зробити порівняльну характеристику літературних напрямів перших десятиліть ХІХ століття – <b>2 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 6 б.</b></p>
<b>Тиждень 1</b>	<p><b>Тема 2: Творчість І.П. Котляревського</b></p> <p>План</p> <p>1. Творча біографія письменника, світоглядні засади та участь у суспільному й культурному житті України.</p> <p>2. «Енеїда» І. Котляревського в контексті європейських літератур.</p> <p>3. «Енеїда» як бурлескно-травестійна поема.</p> <p>4. Специфіка трактування «Енеїди» І. Котляревського як явища українського бароко. Риси просвітительського реалізму в поемі.</p> <p>5. Особливості творення національного характеру. Соціальна тенденційність, народність, оптимізм твору, художні засоби</p>	Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.	11, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 26, 28, 29, 43, 69, 73, 77, 110	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Вивчити уривок з поеми «Енеїда» – <b>1 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>1 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 5 б.</b></p>

	<p>поеми. Природа сміху в «Енеїді». Фольклоризм поеми.</p> <p>6. Котляревський – зачинатель нової української драматургії. Традиції і новаторство.</p> <p>7. Особливості жанру «Наталки Полтавки» (1819) як «малоросійської опери».</p> <p>8. Характер драматичного конфлікту у творі, система образів-персонажів.</p> <p>9. Суспільний аспект у творі, суть сатиричного зображення у п'єсі.</p> <p>10. «Москаль-чарівник» (1819) – перший водевіль української драматургії нової української літератури.</p> <p>11. Характеристика жанру, образи-персонажі водевілю.</p> <p>12. Морально-етичні та суспільно-політичні питання у водевілі.</p> <p>13. Проблема творчого методу І. Котляревського-драматурга.</p> <p>14. Місце спадщини Івана Котляревського в українському літературному процесі.</p> <p>Письменник в оцінці сучасного літературознавства.</p>				
<p><b>Тиждень 2</b></p>	<p>Тема 3: <b>Побутово-етнографічна драматургія</b></p> <p>План</p> <p>1. Особливості просвітительського реалізму в українській літературі першої половини ХІХ ст.</p> <p>2. «Побут Малоросії в першу половину ХVІІІ ст.» Романа Андрієвчя.</p> <p>3. «Любка, або Сватання в с. Рихмах» Прокопа Котлярова.</p> <p>4. Перші твори галицької драматургії.</p> <p>5. Становлення водевілю. «Простак» Василя Гоголя-Яновського.</p> <p>6. П'єси Кирила Тополі. «Чорноморський побит на Кубані» Якова Кухаренка.</p>	<p>ауд. – 0 год.</p> <p>самост. – 2 год.</p>	<p>2, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 49, 57, 66, 98, 105</p>	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Підготувати презентацію про одну з драм (на вибір студента) – <b>2 б.</b></p>	<p>2 б.</p> <p>самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 2 б.</b></p>



	7. «Купала на Івана» Степана Писаревського.				
<b>Тиждень 3</b>	<p>Тема 4: <b>Творчість Г.Ф. Квітки-Основ'яненка</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Біографічні відомості, громадське та культурне життя письменника.</li> <li>2. Г.Ф. Квітка-Основ'яненко – зачинатель української прози.</li> <li>3. Жанрова та ідейно-тематична класифікація прозової спадщини письменника українською мовою.</li> <li>4. Особливості сентиментально-реалістичних повістей Г.Ф. Квітки-Основ'яненка.</li> <li>5. Повість «Маруся» (1834), історія написання твору, морально-етичне завдання письменника у творі.</li> <li>6. Життєствердна домінанта повісті. Образи твору. Принцип випадковості у творі й українська народнопоетична творчість (жанр казки).</li> <li>7. Соціально-побутова повість «Козир-дівка» (1839). Фабула твору і принцип життєвої правди письменника.</li> <li>8. Традиції української літератури і образ Івги у повісті.</li> <li>9. Новаторство Г. Квітки і порушення питання про елементарні права народу.</li> <li>10. Проблема пошуку щастя у повісті Г. Квітки «Щира любов» (1839). Думки письменника про становий поділ суспільства та релігійні догми.</li> <li>11. Образи повісті «Сердешна Оксана» (1838) і прийом контрасту як визначальна ідея твору.</li> <li>12. Спільне і відмінне у повісті «Сердешна Оксана» Г. Квітки та у поемі «Катерина» Т. Шевченка.</li> <li>13. Ідейно-художні особливості бурлескно-реалістичної прози.</li> </ol>	Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год. самоств. – 2 год.	11, 12, 13, 14, 16, 26, 28, 30, 39, 40, 47, 60, 65, 74, 83, 85, 89, 111	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Написати есе про зв'язок бурлескно-реалістичних творів Г. Квітки-Основ'яненка з «Вечорами на хуторі біля Диканьки» М. Гоголя. – <b>2 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 6 б.</b></p>

	<p>14. Стильова своєрідність оповідання «Салдацький патрет» (1833).</p> <p>15. Авторський задум і виховний характер оповідання «Мертвецький Великдень» (1834). Соціальні мотиви.</p> <p>16. Повість «Конотопська відьма» (1833). Сатирична спрямованість твору. Дійсність і фантастика. Центральні образи повісті, їх детермінованість середовищем. Перехрещення кількох сюжетних ліній як композиційний прийом письменника.</p>				
<b>Тиждень 4</b>	<p>Тема 5: <b>Творчість П.П. Білецького-Носенка</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Життєвий шлях і просвітительська діяльність.</li> <li>2. Першовідкривач жанру української літературної казки.</li> <li>3. Жанрове багатство поезії.</li> <li>4. Жанрово-композиційна своєрідність твору «Горпинида, чи захоплена Прозерпина» (1818). Сюжетна основа поеми, художня традиція у репрезентації системи образів.</li> <li>5. Баладна творчість («Ївга», «Нетяг», «Отцегубці»).</li> <li>6. Байкарська спадщина. Фольклорна основа байок письменника та використання мандрівних байкарських сюжетів.</li> <li>7. Традиційні сюжети («Вовк да Ягня», «Ворона да Лисиця», «Кіт да Кухар», «Лисиця да Цапля», «Дворовий Пес да Голодний Вовк» та ін.) і новизна тематики («Індик», «Громада мишей», «Зелена корова» та ін.).</li> </ol>	<p>ауд. – 0 год. самост. – 2 год.</p>	11, 12, 13, 16	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Порівняти байкарську творчість П.Білецького-Носенка та П. Гулака-Артемівського – <b>2 б.</b></p>	<p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 2 б.</b></p>
<b>Тиждень 5</b>	<p>Тема 6: <b>Роль творчості П.П. Гулака-Артемівського в новій українській літературі</b></p> <p>План</p>	<p>ауд. – 0 год. самост. – 4 год.</p>	11, 12, 13, 16, 68, 91	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Підготувати презентацію про баладну творчість митця – <b>2 б.</b></p>	<p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл.</b></p>

	<p>1. П.П. Гулак-Артемівський – продовжувач літературних традицій І.П. Котляревського. Роки становлення письменника.</p> <p>2. П. Гулак-Артемівський-новатор у жанрі романтичної балади. Зв'язок балади «Твардовський» із усною народною творчістю.</p> <p>3. Балада «Рибалка» і традиції західноєвропейської літератури. Зв'язок літературно-естетичних настанов П. Гулака-Артемівського-байкаря із засадами античної та світової байки (Езоп, Лафонтен, Флоріан, Лессінг, Красицький).</p> <p>4. Засвоєння рис народності й сатиричності Криловської байки. Новаторство байкаря.</p> <p>5. Різновиди жанру байки в доробку письменника («Пан та собака»), «Солопій та Хівря», «Тюхтій та Чванько», «Цікавий та Мовчун» та ін.).</p>				<b>2 б.</b>
<b>Тиждень 5</b>	<p><b>Тема 7: Творчість Є.П. Гребінки</b> План</p> <p>1. Життя і творча діяльність. Видавнича справа.</p> <p>2. Байкарська традиція в Україні та байки Є. Гребінки. Традиції і новаторство.</p> <p>3. Самобутній сюжет і нова фабула байок Є. Гребінки. Жанрові особливості байки митця (алегоричні, побутові, епіграматичні твори).</p> <p>4. Жанрова поліфонія поетичної творчості митця.</p> <p>5. Поезія українською та російською мовами; ліричні твори, вірші-посвяти; альбомна лірика.</p> <p>6. Тематика та система образів в оповіданнях та повістях «Братя» (1840), «Кулик» (1840), «Записки студента» (1841), «Путевые записки зайца» (1841). Повість «Сеня».</p> <p>7. Повість «Нежинский полковник Золотаренко» (1842) та роман «Чайковський» (1843). Художні</p>	<p>Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.</p>	<p>6, 11, 12, 13, 14, 25, 34, 38, 53, 76, 93, 103</p>	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b> Вивчити напам'ять байку письменника (на вибір). – <b>1 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>1 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 5 б.</b></p>

	особливості прози письменника. 8. Фізіологічні нариси і статті Є. Гребінки як чинник утвердження нових позицій історії української літератури.				
<b>Тиждень 6</b>	<p><b>Тема 8: Романтизм в українській літературі I половини XIX століття</b></p> <p>План</p> <p>1. Соціально-ідеологічні умови виникнення романтизму. Хронологічні межі українського романтизму (20-60-ті рр. XIX ст.).</p> <p>2. Основні літературні та політичні гуртки романтичної орієнтації («Харківська школа романтиків», «Кирило-Мефодіївське братство», «Руська трійця»), види культурно-громадської діяльності їх учасників: фольклористична робота, видавнича (видання збірників і альманахів, художніх творів), народницько-просвітительська («Іти в народ...»).</p> <p>3. Жанрове та тематичне розмаїття романтичної творчості. Типологічна єдність українського романтизму з основними ідейно-художніми позиціями світової романтичної художньої системи.</p> <p>4. Поетична спадщина А. Метлинського. Поетична збірка «Думки і пісні та ще дещо».</p> <p>5. Поетична творчість Левка Боровиковського. Балада «Маруся» (1829) як синтез запозиченого сюжету й українських фольклорно-етнографічних джерел. І. Франко про баладу «Маруся».</p> <p>6. Оригінальні балади Л. Боровиковського («Чарівниця», «Вивідка»), їх художні особливості.</p> <p>7. Розвиток Л. Боровиковським жанрового складу української поезії (романтична балада, літературна пісня, елегійно-медитативна лірика,</p>	<p>ауд. – 0 год. самост. – 4 год.</p>	<p>11, 12, 13, 14, 16, 20, 24, 36, 42, 51, 66, 67, 75, 79, 92, 96, 99, 100, 106, 107, 109, 113, 117, 121</p>	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b> Вивчити напам'ять вірш М. Петренка «Дивлюсь я на небо...». – <b>1 б.</b></p>	<p>1 б. самостійна робота <b>Макс.кіл. 1 б.</b></p>

	байка). 8. Інші поети-романтики: М. Петренко, В. Забіла.				
<b>Тиждень 7</b>	<p>Тема 9: <b>Жанрова та тематична своєрідність творчості М.І. Костомарова</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Новаторство М. Костомарова-драматурга.</li> <li>2. Драматична поема «Сава Чалий» (1838). Сутність трагізму образу головного героя у трактуванні М. Костомарова.</li> <li>3. Романтичні засади художнього відображення історичної теми, героя та конфлікту.</li> <li>4. Трагедія «Переяславська ніч» (1841). Втілення історичних поглядів письменника-вченого про народ як рушійну силу історичних процесів.</li> <li>5. Проблема жанрового визначення драматичних творів М. Костомарова.</li> <li>6. Художнє осмислення минулого («Ластівка», «Могила», «Згадка», «Співець Митуса», «Максим Перебийніс»).</li> <li>7. Поетичний антропоморфізм як своєрідний вияв морально-етичного закону народу в баладах «Брат з сестрою», «Явір. Тополя. Береза», «Ластівка».</li> <li>8. Громадянські мотиви лірики («Надобраніч», «Слов'янам», «Пан Шульпіка»).</li> <li>9. Особливості стильової манери М. Костомарова.</li> </ol>	Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.	11, 12, 13, 14, 16, 23, 27, 35, 59, 84, 86	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Підготувати буктрейлер до одного з творів М. Костомарова. – <b>3 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>3 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 7 б.</b></p>
<b>Тиждень 9</b>	<p>Тема 10: <b>Нова література на західноукраїнських землях</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Перші вияви культурно-освітнього пробудження в Західній Україні.</li> <li>2. Етнографічно-фольклористична діяльність «Руської трійці». Літературна діяльність</li> </ol>	Лекція – 2 год. самост. – 4 год.	11, 12, 13, 16, 17, 22, 37, 41, 46, 52, 55, 61, 71, 72, 78, 90, 97, 101, 104	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b></p> <p>Підготувати реферат про громадсько-культурну діяльність та творчість М. Шашкевича, І. Вагилевича,</p>	<p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 2 б.</b></p>

	<p>«Руської трійці».</p> <p>3. Альманах «Русалка Дністровая»: історія видання; структура і проблематика пам'ятки; художні тексти.</p> <p>4. Літературна творчість «Руської трійці».</p> <p>5. Життєвий і творчий шлях М. Шашкевича. Казка-новела «Олена» М. Шашкевича.</p> <p>6. Громадсько-культурна праця І. Вагилевича. Балади І. Вагилевича.</p> <p>7. Громадсько-культурна діяльність Я. Головацького. Поезія Я. Головацького.</p>			Я. Головацького (про одного з письменників на вибір студента). – 2 б.	
<b>Тиждень 9</b>	<p>Тема 11: <b>Твори М.В. Гоголя про Україну</b></p> <p>План</p> <p>1. Життя й творчість М.В. Гоголя.</p> <p>2. М. Гоголь і українська літературна традиція.</p> <p>3. «Тарас Бульба»: відображення побуту і звичаїв запорожців, головні герої, картини природи.</p> <p>4. Роль українського фольклору у творчості письменника («Вечори на хуторі біля Диканьки»).</p>	<p>ауд. – 0 год.</p> <p>самост. – 4 год.</p>	1, 11, 12, 13, 16, 98	<p><b>Завдання для самостійної роботи:</b></p> <p>Написати есе про спільні та відмінні риси між книгою та фільмом.</p>	<p>2 б.</p> <p>самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 2 б.</b></p>
<b>Модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА</b>					
<b>Тиждень 10</b>	<p>Тема 12: <b>Творчість Т.Г. Шевченка</b></p> <p>План</p> <p>1. Багатогранність творчої діяльності Тараса Шевченка, його місце в історії української літератури та в розвитку суспільно-політичної, філософської та естетичної думки.</p> <p>2. Періодизація творчості</p>	<p>ауд. – 0 год.</p> <p>самост. – 4 год.</p>	1, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 31, 32, 33, 82, 102, 112, 123	<p><b>Завдання для самостійної роботи:</b></p> <p>Підготувати доповідь про жанрові різновиди творів Т. Шевченка (з прикладами). – 2 б.</p>	<p>2 б.</p> <p>самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 2 б.</b></p>
<b>Тиждень 10, 11</b>	<p>Тема 13: <b>Ранній період творчості Т. Шевченка</b></p> <p>План</p> <p>1. Медитативно-елегійна лірика.</p> <p>2. Жанр балади («Причинна», «Тополя», «Утоплена»). Балади поета у фольклорному та світовому літературному контексті.</p>	<p>Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.</p>	1, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 31, 32, 33, 44, 45, 54, 63, 75, 80, 82, 87, 102, 112, 119	<p><b>Завдання для самостійної роботи:</b></p> <p>Підготувати доповідь про особливості медитативно-елегійної лірики митця. – 2 б.</p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p>

	<p>3. Соціально-побутові поеми «Катерина», «Мар'яна-черниця», «Слепая». Новаторство Шевченка в цьому жанрі.</p> <p>4. Життєва основа творів, соціальний та морально-етичний характер конфлікту, новий герой.</p> <p>5. Героїко-історична епопея «Гайдаки». Історичні джерела та літературний генезис твору.</p> <p>6. Жанрова своєрідність, особливості композиції, гуманістична спрямованість проблематики.</p>				<p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 6 б.</b></p>
Тиждень 11	<p>Тема 14: <b>Драматургія Т. Шевченка</b> План</p> <p>1. Віршова історична трагедія «Никита Гайдай» (1841).</p> <p>2. Історико-побутова драма «Назар Стодоля»: конфлікт, образи дійових осіб, характер їх художнього розкриття. Зв'язок п'єси з драматургією І. Котляревського.</p> <p>3. Особливості творчого методу Т. Шевченка-драматурга.</p>	<p>ауд. – 0 год. самост. – 6 год.</p>	1, 3, 4, 5, 11, 12, 14, 15, 16, 31, 33, 32, 82, 102	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b> Підготувати презентацію про драму «Назар Стодоля». – <b>2 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>2 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 6 б.</b></p>
Тиждень 12, 13	<p>Тема 15: <b>Історіософічність творів Т. Шевченка періоду «трьох літ»</b> План</p> <p>1. Проблема жанрового визначення поеми «Сон (У всякого своя доля...))».</p> <p>2. Гротеск як елемент поетики творів періоду «трьох літ» («Сон (У всякого своя доля...))», «Великий льох»).</p> <p>3. Політична сатира: «Кавказ», «І мертвим, і живим...».</p> <p>4. Романтичний образ-характер патріота в поемі «Єретик».</p>	<p>Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.</p>	1, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 31, 32, 33, 56, 64, 70, 82, 102, 115, 122	<p><b><u>Завдання для самостійної роботи:</u></b> Вивчити напам'ять уривок з поеми «Сон (У всякого своя доля...))» – <b>1 б.</b></p>	<p>4 б. усна відповідь на практичному занятті</p> <p>1 б. самостійна робота</p> <p><b>Макс.кіл. 5 б.</b></p>

	5. Соціально-побутові поеми з життя українського села («Наймичка», «Сова»).				
Тиждень 14, 15	<p>Тема 16: <b>«Невольничя» лірика Т. Шевченка</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Цикл віршів «В казематі»: присвята, історія створення, мотиви та образи. Використання фольклорних мотивів.</li> <li>2. Поезія «Думи мої, думи мої...» – заспів до творчості періоду заслання.</li> <li>3. Автобіографічна лірика Т. Шевченка періоду заслання («Якби ви знали, паничі», «І виріс я на чужині», «І золотої, й дорогої...»), «Мені тринадцятий минало», «Ми в купочці колись росли», «На Великдень, на соломі»).</li> <li>4. Висока художня досконалість творів («Садок вишневий коло хати», «Мені однаково» та ін.).</li> <li>5. Вірші й поеми сатиричного змісту («П.С.», «Царі»).</li> <li>6. Історичні поеми й вірші («Чернець», «Іржавець», «Заступила чорна хмара», «У неділеньку святу» та ін.).</li> </ol>	Лекція – 2 год., практичне заняття – 2 год., самост. – 2 год.	3, 4, 5, 9, 11, 12, 14, 16, 32, 33, 62, 82, 94, 102, 118	<b>Завдання для самостійної роботи:</b> Вивчити напам'ять уривок з твору «Ну що б, здавалося, слова...»: від початку, закінчуючи словами «...Ідуть меж люди!». – <b>1 б.</b>	4 б. усна відповідь на практичному занятті  1 б. самостійна робота  <b>Макс.кіл. 5 б.</b>
Тиждень 15	<p>Тема 17: <b>Прозова спадщина Т. Шевченка</b></p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Прозова розробка сюжетів поем («Наймичка», «Варнак», «Княжна»).</li> <li>2. Автобіографічні мотиви повісті «Художник».</li> <li>3. Проблема кріпацтва як найбільшого народного лиха (повість «Княгиня», «Варнак», «Музыкант», Несчастный», «Прогулка с удовольствием и не без морали»).</li> <li>4. Проблема впливу середовища на становлення особистості («Близнцы», «Несчастный»).</li> </ol>	ауд. – 0 год. самост. – 6 год.	1, 3, 5, 9, 11, 12. 14, 16, 31, 33, 82, 102	<b>Завдання для самостійної роботи:</b> Підготувати реферат на тему «Особливості творчого методу Т. Шевченка-прозаїка. – <b>2 б.</b>	2 б. самостійна робота  <b>Макс.кіл. 2 б.</b>
Тиждень 16	<p>Тема 18: <b>Останній період творчості Т. Шевченка</b></p> <p>План</p>	ауд. – 0 год. самост. – 6 год.	1, 3, 4, 5, 11, 12, 14, 15, 16, 31, 33, 32, 82, 102	<b>Завдання для самостійної роботи:</b> Підготувати реферат про етнофілопоетичну традицію	2 б. самостійна робота



	1. Антицарське спрямування творчості Т. Шевченка. 2. Боротьба за поширення слова правди у поемі «Неофіти». 3. «Юродивий» – політична сатира на реакційне дворянство. 4. Інтимна лірика. 5. Соціально-філософська поема «Марія»: еволюція образу матері.			в інтимній ліриці митця. – <b>2 б.</b>	<b>Макс.кіл.</b> <b>2 б.</b>
--	---	--	--	---	---------------------------------

**9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання**

**Зразки екзаменаційних білетів**

**Білет № 1**

1. Лірика Є. Гребінки («Човен», «Українська мелодія»).
2. Поема «Неофіти» Т. Шевченка. Ідейно-художній аналіз.

**Білет № 2**

1. Новаторство Котляревського драматурга. Жанрова специфіка «Наталки Полтавки».
2. «Сон» Т. Шевченка як політична сатира.

**Критерії оцінювання**

Оцінювання знань здобувачів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни «Історія української літератури (I пол. XIX ст.)», формою семестрового контролю якої є екзамен**

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
<b>Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)</b>				
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі) - усне опитування	16	12	28
2.	Самостійна робота	20	12	32
<b>Поточне оцінювання (разом)</b>		<b>36</b>	<b>24</b>	<b>60</b>
<b>Підсумковий контроль</b>				<b>40</b>
<b>Разом балів</b>				<b>100</b>

1	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс; - тощо			<b>max 10</b>
---	--	--	--	---------------

### Критерії оцінювання екзаменаційних відповідей здобувачів

Кількість балів	Зміст критеріїв
31 – 40	Здобувач повно і всебічно розкриває екзаменаційні питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити
21-30	Здобувач достатньо повно розкриває екзаменаційні питання, загалом вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє належні знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак недостатньо аргументовано її доводить
11-20	Здобувач розкриває екзаменаційні питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак здебільшого не може її довести
1-10	Здобувач розкриває одне екзаменаційне питання, недостатньо розуміє його сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно

Оцінювання результатів навчання в ХДУ здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і професійних компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання (табл. 1):

Таблиця 1

### Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Localgrade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/Nationalgrade
90 – 100	<b>A</b>	Excellent	Відмінно
82-89	<b>B</b>	Good	Добре
74-81	<b>C</b>		
64-73	<b>D</b>	Satisfactory	Задовільно
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання

1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

### Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Зміст критеріїв
90 – 100	A	Здобувач вищої освіти на творчому рівні виконав усі завдання, передбачені силабусом навчальної дисципліни, може дати ґрунтовні відповіді на всі питання курсу, орієнтується у проблемних питаннях дисципліни, опанував рекомендовану літературу та виявив ґрунтовні знання додаткової літератури.
82-89	B	Здобувач вищої освіти на творчому рівні виконав усі завдання, передбачені силабусом навчальної дисципліни, проте допустив окремі неточності, може дати ґрунтовні відповіді на питання курсу, орієнтується у проблемних питаннях дисципліни, опанував рекомендовану літературу та виявив ґрунтовні знання додаткової літератури.
74-81	C	Здобувач вищої освіти на продуктивному рівні виконав завдання, передбачені силабусом навчальної дисципліни, може дати повні відповіді на теоретичні запитання, проте у відповідях допускає несуттєві помилки, опанував рекомендовану літературу та виявив достатні знання додаткової літератури.
64-73	D	Здобувач вищої освіти показав задовільні результати виконання завдань навчальної дисципліни на репродуктивному рівні, дає неточні відповіді на теоретичні запитання й допускає помилки, виявляє неповні знання додаткової літератури.
60-63	E	Здобувач вищої освіти виконав мінімально достатній рівень завдань із дисципліни, необхідний для продовження навчання, дає неточні та/або часткові відповіді на теоретичні запитання, вивчив основні терміни курсу та орієнтується в матеріалі основних джерел, не виявив знань додаткової літератури.
35-59	FX	Здобувач вищої освіти не виконав мінімальний рівень завдань із дисципліни, необхідний для продовження навчання, дає неправильні відповіді на теоретичні запитання, відповідає на окремі питання, володіє окремими термінами та частково орієнтується в матеріалі базового підручника, не виявив знань основної та додаткової літератури з дисципліни.
1-34	F	Здобувач вищої освіти не виконав мінімальний рівень завдань із дисципліни, необхідний для продовження навчання, не дає відповідей на теоретичні запитання, не відповідає на окремі питання, не володіє термінами, не виявив знань основної та додаткової літератури з дисципліни.

**Взаємозв'язок між програмними результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)**

Програмні результати навчання (ПРН)	Види робіт	Усне опитування (виступ, доповідь, участь у обговоренні)	Практичні (лабораторні, семінарські) роботи	Письмові роботи
<b>ПРН 2.</b> Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.		+	+	+
<b>ПРН 7.</b> Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.		+	+	+
<b>ПРН 13.</b> Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.		+	+	+
<b>ПРН 15.</b> Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.		+	+	+

**10.Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)**

● **Основні**

1. Барабаш Ю. Вибрані студії. Сковорода. Гоголь. Шевченко / передм. В. Панченко, авт. ред. Ю.Я. Барабаш. Київ : Києво-Могила. акад., 2007. 744 с.
2. Гнатюк М. Українська поема першої половини XIX століття : проблеми розвитку жанру. Київ : Вища школа, 1975. 168 с.
3. Дзюба І. Тарас Шевченко. Київ : Альтернативи, 2005. 704 с.
4. Єфремов С. Шевченкознавчі студії / ред. В. Денисенко, передм. Е. Соловей. Київ : Україна, 2008. 368 с.
5. Забужко О. Шевченків міф України: спроба філос. аналізу / ред. Л. Фінкельштейн. Київ : Факт, 2006. 148 с.
6. Задорожна Л. Євген Гребінка : літературна постать / худож. оформ. Н.Я. Кочережка. Київ : Твім інтер, 2000. 160 с.
7. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка : монографія / післямова О.В. Мишанич. Київ : Обереги, 2004. 480 с.

8. І прадіди в струнах бандури живуть : українська романтична поезія першої половини XIX століття : для серед. та ст. шк. віку / іл. П. Ткаченко. Київ : Вечелка, 1991. 239 с.
9. Івакін Ю. Поезія Шевченка періоду заслання / ред. В.Є. Шубравський. Київ : Наукова думка, 1984. 238 с.
10. Івашків В. Українська романтична драма 30-80-х років XIX ст. Київ : Наукова думка, 1990. 142 с.
11. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття : підручник / за ред. О.А. Галича. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 392 с.
12. Історія української літератури XIX століття : У 2 кн. Кн. 1 : підручник / за заг. ред. акад. М.Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2005. 656 с.
13. Історія української літератури : у 12 т. Т. 3 : Література XIX століття (1800-1830) / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. 750 с.
14. Історія української літератури : у 12 т. Т. 4 : Тарас Шевченко / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. 782 с.
15. Касіян В. Пророк: ілюстр. літопис життя і геніальної творчості Т. Шевченка / іл. В.І. Касіян, літ.-мистец. есе Я.П. Гоян, упорядкув. ілюстр. О.Б. Гоян, худож. оформ. М.С. Пшінка. Київ : Веселка, 2006. 430 с.
16. Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури першої половини XIX століття : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавництво Запорізького національного університету, 2008. 224 с.
17. Маркіян Шашкевич на Заході : зб. ст. / упоряд. Я. Розумний. Вінніпег : Ін-т-Заповідник Маркіяна Шашкевича, 2007. 383 с.
18. Микитенко Ю. Антична спадщина і становлення нової української літератури. Київ : Наукова думка, 1991. 156 с.
19. Нахлік Є. Творчість Івана Котляревського : замовчув. інтерпретації, дискус. пробл., спроба нового прочитання : до 225-річчя від дня народж. письм. / ред. О.М. Нахлік. Львів : Олір, 1994. 67 с.
20. Овчаренко І. Йому жити у віках : Михайло Петренко. Слов'янськ : [б. в.], 1997. 39 с.
21. Панасенко Т. Іван Котляревський. Харків : Сиція, 2012. 89 с.
22. Петраш О. «Руська трійця»: Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький. Київ : Дніпро, 1972. 150 с.
23. Пінчук Ю. Микола Іванович Костомаров: 1817-1885 рр. Київ : Наукова думка, 1992. 231 с.
24. Поет-романтик Михайло Миколайович Петренко (1817-1862) : Твори. Критичні та історико-літературні матеріали / Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України; упоряд. О.Є. Петренко, підготов. тексту М.П. Бондар. Київ : Профі, 2015. 585 с.
25. Припутень О. Євген Павлович Гребінка і Гребінківщина : літературно-краєзнавчі нариси. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2011. 384 с.
26. Сверстюк Є. На святі надій : вибране / упоряд. В. Андрієвська, Р. Лиша. Київ : Наша віра, 1999. 784 с.
27. Смолій В. Микола Костомаров: віхи життя і творчості: енциклопед. довід./ В.А. Смолій; Ю.А. Пінчук, О.В. Ясь; ред. В.А. Смолій. Київ : Вища школа, 2005. 543 с.
28. Сулима М. Українська драматургія XVII-XVIII ст. / ред. Г.М. Сивоконь. Київ : Фоліант, 2005. 368 с.
29. Творчість Івана Котляревського в контексті сучасної філології : збірник наукових праць / редкол. А.А. Бурячок. Київ : Наукова думка, 1990. 208 с.
30. Ушкалов Л. Григорій Квітка-Основ'яненко. Харків : Фолію, 2016. 119 с.
31. Франко І. Шевченкознавчі студії : очерки, есе/упорядкув. М. Гнатюк. Львів : Світ, 2005. 472 с.
32. Харчук Р. Історична пам'ять Т.Г. Шевченка : спроба реконструкції : монографія. Київ : ВЦ «Академія», 2019. 216 с.
33. Черкас О. Маскулінне в поезії Тараса Шевченка : монографія. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 128 с.

## Додаткові

34. Баранов В. Вічний, як сам народ : до 200-річчя від дня народження Євгена Гребінки. *Київ*. 2012. № 2. С. 168-169.
35. Богданова І. До витоків формування української художньої мови: поетична спадщина М. Костомарова. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2010. № 6. С. 7-8.
36. Богданова І. Український романтик Михайло Петренко: «Дивлюсь я на небо ...»: мовний образ простору в поезії митця. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 34/35/36. С. 81-86.
37. Богун І. У Дністра – літературні береги! *Літературна Україна*. 2012. № 36(20 верес.). С. 1, 3.
38. Бондар М. Два невідомі досі поетичні твори Євгена Гребінки // *Слово і час*. 2012. № 2. С. 36-46.
39. Бондар М. Довкола Григорія Квітки-Основ'яненка: твори українських прозаїків 30-х - початку 40-х рр. XIX ст. *Слово і час*. 2017. № 3. С. 48-61.
40. Боронь О. Творчість Г. Квітки-Основ'яненка як претекст шевченкових повістей // *Слово і час*. 2011. № 5. С. 55-64.
41. Бурлака Г. Літературна спадщина Маркіяна Шашкевича : проблеми текстології. Київ : Наукова думка, 1988. 112 с.
42. Вертіль О. Чому мені, Боже, ти крілець не дав?: виповнюється 195 років із дня народження і 150 років від смерті автора шедевра «Дивлюсь я на небо» Михайла Петренка. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 203 (6 листоп.). С. 10.
43. Волинський П. Іван Котляревський : життя і творчість. Київ : Дніпро, 1969. 268 с.
44. Галушко М. Втілення рис «байронічної поеми» у творі Т. Шевченка «Слепая». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2014. № 1. С. 15-17.
45. Глеб О. Інтерпретація змісту балад Т. Шевченка «Причинна» і «Тополя». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. № 2. С. 33-36.
46. Гнатюк М. Злети і падіння професора Якова Головацького. *Дзвін*. 2011. № 4. С. 118-123.
47. Гончар О. «Конотопська відьма»: сучасне прочитання. *Слово і час*. 2008. № 5. С. 34-40.
48. Гончар О. Григорій Квітка-Основ'яненко: життя і творчість. Київ : Наукова думка, 1969. 368 с.
49. Гончар О. Просвітительський реалізм в українській літературі : жанри та стилі. Київ : Наукова думка, 1989. 176 с.
50. Горбань А. Історичні алюзії та іронічний підтекст в «Енеїді» І. Котляревського: колоніальний аспект. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2011. № 4. С. 56-72.
51. Гордієнко Л. Суспільно-політичний рух в Україні 40-60-х років XIX ст. Романтизм як творчий метод і літературний напрям. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2009. № 31. С. 15-18.
52. Горинь В. Поетична перлина Шашкевича. *Дзвін*. 2017. № 6. С. 163-168.
53. Грицай Л. Останній пізній романтик – Степан Руданський і «автор пречудових українських байок» – Є. Гребінка. *Українська мова і література в школах України*. 2018. № 7/8. С. 49-50.
54. Грицай Л. Тарас Шевченко «Гайдамаки». Складність історичної долі українського народу. *Українська мова і література в школах України*. 2014. № 5. С. 58-63.
55. Дем'ян Г. Іван Вагилевич – історик і народознавець. Київ : Наукова думка, 1993. 151 с.

56. Дзюба І. У всякого своя доля: (епізод із стосунків Шевченка зі слов'янофілами) : літ.-критич. нарис. Київ : Рад. письменник, 1989. 371 с.
57. Дорошкевич О. Реалізм і народність української літератури ХІХ століття. Київ : Наукова думка, 1986. 311 с.
58. Задорожна Л. Феномен творчості Євгена Гребінки. *Дивослово*. 2012. № 2. С. 48-51.
59. Зленко Г. Кілька рисок до портрета Миколи Костомарова. *Науковий світ*. 2010. № 9. С. 12-13.
60. Зубков С. Григорій Квітка-Осно'яненко: життя і творчість. Київ : Дніпро, 1978. 367 с.
61. Іваничук Р. Феномен «Руської Трійці». *Літературна Україна*. 2011. № 41(27 жовт.). С. 6-7.
62. Іваннікова Л. Ритуал прощання зі світом на Запорожжі та поема Тараса Шевченка «Чернець». *Слово і час*. 2013. № 11. С. 3-11.
63. Калита О. «Свій» і «чужий»: лінгвістичний аспект концептів у поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки». *Дивослово*. 2017. № 5. С. 34-37.
64. Капуста А. Світлий образ жінки-матері у поемах Т. Г. Шевченка «Катерина» і «Наймичка». *Все для вчителя*. 2013. № 11(листоп.). С. 85-86.
65. Ковалець Л. Про Квітчину «Сердешну Оксану» і не лише про неї. *Дивослово*. 1998. № 5. С. 8-10.
66. Комаринець Т. Ідейно-естетичні основи українського романтизму. Львів : Вища школа, 1983. 223 с.
67. Коцаренко Т. Амвросій Метлинський в контексті розвитку європейської фольклористики доби романтизму другої половини ХІХ століття. *Київська старовина*. 2006. № 5 (верес.-жовт.) С. 71-83.
68. Лімборський І. Класицизм в українській літературі. *Дивослово*. 2011. № 1. С. 43-51.
69. Любченко В. Літературна спадщина Івана Котляревського в оцінці Сергія Єфремова // *Київська старовина*. 2004. № 6. С. 167-171.
70. Ляшова В. Поема Т. Шевченка «Наймичка» в контексті українського «культу материнства». *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 10/11. С. 41-48.
71. Максименко Л. «Всміхнись, суворий Маркіяне, крізь далину років всміхнись ...»: до 200-ліття з дня народження Маркіяна Шашкевича. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2011. № 22/24. С. 79-83.
72. Маленко О. Іван Вагилевич: до 200-річчя з дня народження поета. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2011. № 25. С. 39.
73. Мартинова М. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» – своєрідне дзеркало моральних чеснот найвищого рівня. *Українська мова і література в школах України*. 2015. № 9. С. 41-44.
74. Мацько Л. Григорій Квітка-Основ'яненко й нова українська літературна мова: до 240-річчя від дня народження письменника. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2018. № 31/32. С. 58-63.
75. Медведева О. Романтична балада в російській, українській та польській літературах. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2012. № 3. С. 23-28.
76. Мовчун А. Автору пречудових байок і романсів – 200 років. *Початкова школа*. 2012. № 4. С. 54-56.
77. Мороз Л. Модерність драматургії Котляревського: сприйняття та оновлення традицій. *Слово і час*. 2015. № 10. С. 58-67.
78. Набитович І. Шлях до Маркіяна. *Дзвін*. 2006. № 3. С. 139-140.
79. Наливайко Д. Шевченко, романтизм, націоналізм. Основні ознаки романтизму та романтизм Т. Шевченка. *Слово і час*. 2006. № 3. С. 3-21.
80. Наумова Н. Візія Коліївщини в польській літературі та поема Тараса Шевченка «Гайдамаки». *Вітчизна*. 2008. № 9/10. С. 151-155.
81. Нахлік Є. Соціальний вимір пекла в «Енеїді» І. Котляревського: джерела та образна семантика. *Слово і час*. 2011. № 9. С. 51-58.

82. Немченко І. Шевченкова офіра : ст. та дослідж. / ред. М.О. Василенко. Київ : Просвіта, 2008. 180 с.
83. Новиков А. Григорій Квітка-Основ'яненко й український театр. *Українська мова і література в школі*. 2009. № 1. С. 54-59.
84. Новиков А. Українська історія крізь призму драматургії Миколи Костомарова. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2017. № 26 т. 1. С. 53-55.
85. Павлишин М. Експерименти з публікою... *Кур'єр Кривбасу*. 2016. № 10/11/12. С. 236-256.
86. Панченко В. «Діамант дорогий» на роздоріжжях історії. *Дивослово*. 2005. № 1. С. 2-6.
87. Панчук О. Як протистояти злу: жанр балади у творчості Тараса Шевченка. «Причинна» як зразок баладної поезії. *Дивослово*. 2009. № 3. С. 39-42.
88. Перфілова Н. Материнська свята доброта... Образ жінки-матері в поемі Т.Г. Шевченка «Наймичка». *Українська мова та література*. Сер. Шкільний світ. 2016. № 13/14 (лип.). С. 4-7.
89. Петрова О.Л.П. Українська ментальність у творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка (на лексико-семантичному матеріалі оповідання «Салдацький патрет»). *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 1/2. С. 66-71.
90. Письменники Західної України 30-50-х років ХІХ ст. Київ : Дніпро, 1965. 643 с.
91. Поліщук В. Неокласик про класика : до 225-річчя Петра Гулака-Артемівського. *Літературна Україна*. 2015. № 6 (5 лют.). С. 5.
92. Пономаренко О. Левко Боровиковський і Тарас Шевченко. Суголосність та розходження поетичних світів найвизначніших українських романтиків : до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка і 125-річчя від дня смерті Л. Боровиковського. *Українська мова і література в школах України*. 2014. № 6. С. 3-13.
93. Пономаренко О. Тарас Шевченко і Євген Гребінка. Приховані сторінки творчого діалогу : до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка і 202-річчя від дня народження Є. Гребінки. *Українська мова і література в школах України*. 2014. № 11. С. 10-18.
94. Портянко В. Замість весілля – каземат. *Слово Просвіти*. 2014. № 16 (24-26 квіт.). С. 10.
95. Правник І. Еволюція жіночого образу у творчості Тараса Шевченка («Катерина», «Наймичка»). Тема матері й сина. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 31/32. С. 21-26.
96. Прихотько П. Шевченко й український романтизм 30-50 рр. ХІХ ст. Київ : Вид-во АН УРСР, 1963. 316 с.
97. Райківський І. Взаємини галицьких і наддніпрянських діячів у 1830-1840-х рр. *Український історичний журнал*. 2009. № 1. С. 39-55.
98. Розвиток жанрів в українській літературі ХІХ – початку ХХ ст. : збірник наукових праць / ред. М.Т. Яценко. Київ : Наукова думка, 1986. 295 с.
99. Романько В. Живе пам'ять про автора пісні «Дивлюсь я на небо ...» *Літературна Україна*. 2012. № 37 (27 верес.). С. 7.
100. Романько В. Живий у пісні – живий у віках. *Літературна Україна*. 2018. № 38 (18 жовт.). С. 5.
101. Сікорський П. Чужоземець на власній землі: до 200-річчя від дня народження І. Вагилевича. *Слово Просвіти*. 2011. № 40(6-12 жовт.). С. 7.
102. Смілянська В. Шевченкознавчі роздуми: зб. наук. праць. Київ : Національна академія наук України, 2005. 491 с.
103. Ткачук М. Євген Гребінка в контексті українського романтизму. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2008. № 1 (січень). С. 7-11.
104. Ткачук М. Жанрова своєрідність літературної веснянки М. Шашкевича. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 2. С. 2-6.



105. Український водевіль / передм. П.П. Перепелиця. Київ : Мистецтво, 1965. 169 с.
106. Українські поети-романтики 20-40-х років XIX ст. : збірник / вступ. ст. І.Я. Айзеншток. Київ : Дніпро, 1968. 635 с.
107. Українські поети-романтики : поетичні твори / прим. М.Л. Гончарук, ред. М.Т. Яценко. Київ : Наукова думка, 1987. 588 с.
108. Філатова Л. «Наталка Полтавка» І. Котляревського: музично-просвітницький аспект впливу театрального мистецтва на формування національної свідомості народу. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 10. С. 15-18.
109. Цепкало Т.О. Естетико-філософські концепції міфопоетики: історичний аспект. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство) : збірник наукових праць / за ред. О. Філатової*. № 2 (18) листопад 2016. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2016. С. 253-259.
110. Чопик Р. «І де сміявся Іван Петрович ...»: «Енеїда» Івана Котляревського. *Дивослово*. 2010. № 7. С. 47-52.
111. Чопик Р. Квітка-і-Основ'яненко. *Слово і час*. 2010. № 4. С. 46-56.
112. Чуб Д. Живий Шевченко : біогр. та літературознав. оповіді : для серед. та ст. шк. віку / іл. Ю. Кудя. Київ : Веселка, 1994. 141 с.
113. Шакін М. Мовна магія Петренкова «Неба»: до 200-річчя від дня народження поета-романтика. *Літературна Україна*. 2017. № 40 (12 жовт.). С. 11.
114. Шаладонова Ж. Творчість І. Котляревського у світлі сучасних літературознавчих концепцій. *Слово і час*. 2011. № 1. С. 11-113.
115. Шевченко Т. Кавказ : поема : пер. мовами народів світу / упоряд. Л.Д. Зінчук, ред. Л.Н. Головка, передм. Р.Ш. Чілачава. Київ : Голов. спец. ред. літ. мовами нац. меншин України, 2003. 159 с.
116. Шевчук В. «Енеїда» Івана Котляревського в системі літератури українського барокко. *Диволово*. 1998. № 2. С. 5-9.
117. Шкурка М. Михайло Петренко та його безсмертна пісня «Дивлюсь я на небо ...»: до 195-річчя від дня народження поета. *Літературна Україна*. 2012. № 30 (9 серп.). С. 15.
118. Шмігер Т. Тарас Шевченко – поет безмовних. Читаючи вступ до поеми «Іржавець» у перекладі. *Дзвін*. 2017. № 3. С. 195-203.
119. Янкович О., Ханчук І. Порівняльний аналіз п'єси Ф. Шиллера «Вільгельм Телль» та поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». *Всесвітня література та культура в навч. закладах України*. 2016. № 3. С. 5-7.
120. Яценко М. Питання реалізму і позитивний герой в українській літературно-естетичній думці першої половини XIX ст. / відп. ред. Є.С. Шабловський. Київ : Наукова думка, 1979. 334 с.
121. Яцюк В, Федорук О. Портрети Віктора Забіли. *Слово і час*. 2009. № 2. С. 52-55.
122. Finner R. Mountains, masks, metre, meaning : Taras Shevchenko's «Kavkaz». *The Slavonic and East European Review*. Vol. 83. № 3 (Jul., 2005). PP. 396-439.
123. Koropeckyj R. Taras Shevchenko's Encounters with the Kazaks. *Journal of Ukrainian Studies*. 2002. Vol. 27. № 1-2. PP. 9-31.

### Інтернет-ресурси

124. Інститут літератури ім. Т.Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>.
125. Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>.
126. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>.
127. Енциклопедія української літератури: <http://www/proza.cjm.ua>.
128. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrilib.com>.

129. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>.
130. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>.
131. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulif/>.
132. Тестові Інтернет-портали: [www.ets.org](http://www.ets.org); [www.testportal.com.ua](http://www.testportal.com.ua).
133. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net> – українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія.
134. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>.